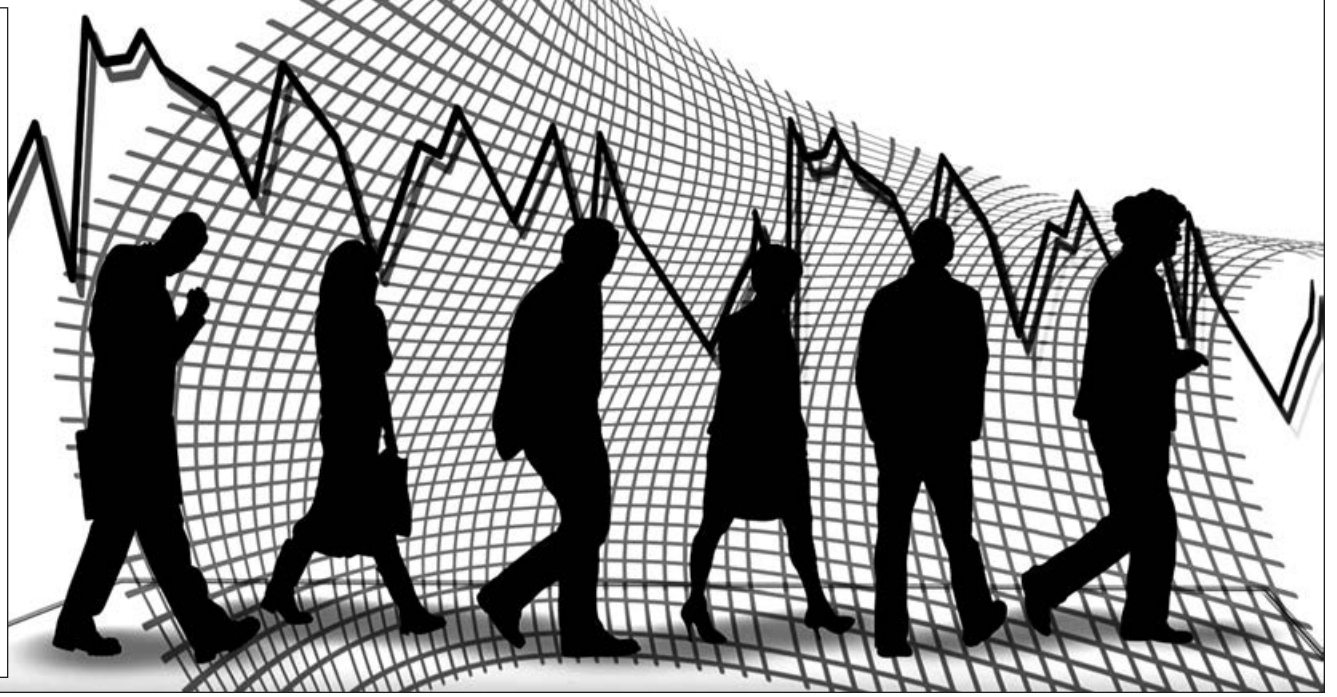

İnsaf yoxsa, israf var

Toxunmaq istədiyimiz mövzunun məzmunu və əhəmiyyəti baxımından başlığa çıxardığımız “insaf” və “israf” sözləri bəlkə də ya yerinə düşür, ya da çox yumşaq yanaşma təsiri bağışlayır. Çünki söhbət səxavətdən irəli gələn israfçı insafsızlardan yox, şəxsi maraqlarının təminatına, loru dillə desək, nəfslərinə hakim kəsilə bilməyib dövlətin və xalqın vəsaitinə atasının mirası kimi sahib çıxanlardan gəlir. O üzəndən onların israfçılığı bədxərcliklərinin nəticəsi olmadığı kimi, insafsızlıqları da humanistliklərinin azlığından xəbər vermir.

Bu qara azarın bir adı var ki, onu da Prezident İlham Əliyev xüsusən son vaxtlar kadr islahatları çərçivəsində qəbul etdiyi məmurlarla apardığı söhbətlərdə, verdiyi tapşırıqlarda daha çox xatırladı. Həm də təkəce xatırladı, eyni zamanda dönə-dönə bəyan edir ki, həmin azara tutulanlara aman verilməyəcək, onlar ciddi cəzalanacaqlar. “Korrupsiya, rüşvətxorluq Azərbaycanın gündəliyindən düşməlidir” deyən dövlət başçısı mərkəzi və yerli icra orqanlarının rəhbərlərini xəbərdar edir: “...Əsas məsələ ondadır ki, rəhbərlik və hakimiyyət, o cümlədən yerli icra orqanları bu məsələyə necə münasibət göstərirlər. Əgər gözlərini yumarlarsa, yaxud da ki, özləri bu çirkin işlərə qarışarlarsa, əlbəttə ki, layiqli cəzalarını da alacaqlar”.

Təbii ki, Prezident tərəfindən haqqında bəhs edilən məsələyə sözdə və əməldə bu cür qətiyyət nümayiş olunması təsadüfi deyil. Heydər Əliyevin təməlini qoyduğu, İlham Əliyevin inkişaf etdirib pik nöqtəsinə çatdırdığı müstəqil neft strategiyasının reallaşması nəticəsində ölkəyə daxil olan külli miqdarda vəsait bəzi icra orqanlarının, xüsusən də müxtəlif yönlü infrastrukturunu yenidən qurulmasında birbaşa və ya dolaylı iştirak edən qurumların rəhbərlərini çaşırdı və onlar getdikcə büdcənin qəniminə çevrilməyə başladılar. Hətta o dərəcədə ki, gördükləri işin dəyərini iki yox, dörd-beş dəfə şişirtməkdən çəkinmədilər. Nəticəsi nə oldu - az qala dünyada ən baha başa gələn yol, körpü, təhsil, səhiyyə, inzibati binalar, digər infrastruktur layihələri və s.

“Hər ilin sonunda büdcə müzakirə olunarkən sifarişlər göndərirlər. Özü də orada şişirdilmiş rəqəmlər öz əksini tapır, havadan götürülmüş rəqəmlər. Onlardan soruşanda ki, misal

üçün, bənd tikmək, yol çəkmək, kabel çəkmək, bu qədər vəsait bərdə rəqəmi haradan götürürsən?! Havadan. Sonra araşdırma aparılır, görünür ki, şişirdiblər. Nəyə görə şişirdiblər? Aydın məsələdir nəyə görə. Buna son qoyulmalıdır”. Bu sitat Prezident İlham Əliyevin cari il oktyabrın 15-də keçirdiyi iqtisadi müşavirədəki nitqindəndir. Göründüyü kimi, büdcə qənimləri artıq birbaşa dövlət başçısının hədəfindədir. Odur ki, söz vaxtına çəkkər, deyiblər, 2020-ci ilin dövlət büdcəsi layihəsinin Milli Məclisdə müzakirə olunduğu bu günlərdə xalqın puluna göz dikənlər gərək ehtiyatlı olsunlar. Çünki ölkədə köklü islahatlar getdiyi indiki zamanda büdcədən şəxsi maraq naminə nə isə ummaq yanmağa bərabərdir.

Buna əmin olmaq üçün dövlət başçısının 15 oktyabr müşavirəsindəki nitqindən daha bir sitatı xatırlatmaq istədik: “Maliyyə Nazirliyi, iqtisadiyyat Nazirliyi, - bunu təkəce onların boyuna atmaq olmaz, - hökumət də nəzarətçi kimi şişirdilmiş bütün o rəqəmləri təhlil etsinlər və real rəqəmləri müəyyənləşdirsinlər. O rəqəmləri verənlər gərək məsuliyyət daşısınlar. Əgər bu dəfə bizim dövlət qurumlarımız, şirkətlərimiz yenə də şişirdilmiş rəqəmlər versələr, artıq özlərini ifşa etmiş olacaqlar. Hökumət, əlbəttə ki, onların bütün təkliflərinə baxacaq. Amma onlar əgər şişirdilmiş rəqəmlər versələr, öz cəzalarını alacaqlar”. Bax belə! Adama daha hansı səviyyədə və ciddiliklə xəbərdar edilər ki, əlini xalqın cibini dövlət büdcəsindən çəksin!

Amma gözü və əli xalqın cibində olanlar büdcəyə təkəce şişirdilmiş rəqəmlərlə ziyan vurmurlar. Bu yaxınlarda məqalə hazırlayarkən lazım olan faktı dəqiqləşdirmək üçün adını

çəkmək istəmədiyimiz nazirliyin baş idarələrindən birinin saytına daxil olduq və... heyrətə gəldik. Bir baş idarə rəisinin neçə müavini, neçə müşaviri, neçə köməkçisi və daha neçə nəyisə olarmış... Belə çıxırdı ki, həmin rəis özü heç nə etmir, bütün işləri əlinin altındakı saysız aparat məmurları görür. Onların da hamısı büdcədən maaş, mükafat alır, xidməti maşınlarda gəzir, katibə saxlayır və s. Özü də bütün bunlar o idarədə hökm sürür ki, onun yerli şöbələrində çalışanların maaşları minimum əməkhaqqı səviyyəsindədir.

Ümumiyyətlə, bu gün dövlət qurumlarının əksəriyyətində lazımsız, bir-birini təkrar edən ştat vahidləri az deyil. Hansı rəisi və sədri, direktoru və rektoru götürsən, azı 5-6 müavini, 7-8 müşaviri, 2-3 köməkçisi və s. olacaq. Üstəgəl indi az qala mənzil istismar sahələrində də yaradılan aparat rəhbəri və onun da müavini. Anlamaq çətindir ki, bu qədər müavin, köməkçi, müşavir olan yerdə aparat rəhbəri nəyə lazımdır. Əgər onun vəzifəsi aparatın işini tənzimləməkdirsə, bunun üçün ayrıca ştat saxlamaq lazımdır?! Tutaq ki, lazımdır. Bəs onda müavinlər, köməkçilər və müşavirlər nə işlə məşğuldurlar?! Bir də ki, birinci şəxs öz işçiləri ilə nəyə görə kiminsə vasitəsilə əlaqə qurmalıdır ki?!

Söz düşmüşkən, bizdə bu gün ele mərkəzi icra qurumu var ki, orada işçilər sədrin qəbuluna düşmək üçün köməkçiyəmi, aparat rəhbərinəmi yazılı surətdə müraciət edirlər və həmin müraciət qoyulur sədrin poçtuna. Sədr də onun üzərinə qəbulun günü və saatını yazır. Yazılan vaxtda isə sədrin yerində olacağı sual altında qalır və beləliklə, sual altında qalan həm də işçinin qəbula düşmək şansı olur.

Gəl indi belə bir məmur-bürokratdan xalqın içində olması, səsini eşitməyi, problemlərini həll etməyi tələb et görüm, necə edirsən. Bu adam ətrafına saysız müavin, müşavir, köməkçi, aparat rəhbəri və nəhayət, katibədən elə bir sədd çəkib ki, heç öz işçisinin ona əli çatmır.

Amma bu cür iş üsulu ölkədə aparılan kadr və struktur islahatları ilə heç üst-üstə düşür. Həm də təkəce ona gör yox ki, şişirdilən və bu səbəbdən səmərəsiz fəaliyyət göstərən strukturlar dövlət büdcəsinə milyon manatlarla ziyan vurur, həm də o üzəndən ki, belə iş üsulu Prezidentin son vaxtlar vətəndaş-məmur münasibətlərinə aid daha sərt və daha ardıcıl bəyan etdiyi tələblərə ziddir. “Xalqa xidmət etmək hər bir dövlət məmurunun borcudur və dəfələrlə demişəm ki, mən Prezident kimi öz vəzifəmi bunda görürəm - xalqa xidmət etmək” deyən dövlət başçısının tutduğu vəzifədən asılı olmayaraq bütün məmurlara da tapşırığı budur ki, onlar özlərini xalqın qulluqçusu hesab etsinlər, daha ondan ayrı düşmək üçün elə həmin xalqın vəsaiti hesabına ətraflarına canlı divar çəkməsinlər.

Vaxtilə Heydər Əliyev belə məmurlara xitabən demişdir: “Açın pəncərələri, qoyun çöldəki yenilik havası kabinetlərinizə daxil olsun”. Təəssüf ki, o zamandan xeyli vaxt keçsə də, bu gün də ölkədəki islahat havasının çatması üçün pəncərələrini açmalı olan məmurlar qalmışdır. Onlara isə Prezident İlham Əliyevin sözü belədir: “Biz Azərbaycanı müasir, sürətlə inkişaf edən, şəffaflığı öz siyasətində bayraq edən ölkə kimi görmək istəyirik və buna nail olacağıq. Heç kim bu işdə bizə mane ola bilməz”.

Rafig MƏMMƏDLİ,
“Azərbaycan”